

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 575/2023-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice-Šaca, proti rozsudku Okresného súdu Košice I (od 1. jún 2023 Mestského súdu Košice) č. k. 5T 10/2009 z 27. augusta 2014, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5To 63/2014 z 9. septembra 2016, proti uzneseniu Mestského súdu Košice č. k. 7Nt/13/2023 z 15. júna 2023 a proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Tos/67/2023 z 28. júla 2023 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **odmieta**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **nevypovedá**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho práva nebyť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva nebyť podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Žiada ústavný súd o ustanovenie advokáta podľa § 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný súd“) v konaní o ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5T 10/2009 z 27. augusta 2014 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5To 63/2014 z 9. septembra 2016 uznaný vinným zo spáchania zločinu prevádzka

a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní siedmich rokov (ďalej len „odsudzujúce rozsudky“).

3. Sťažovateľ podal návrh na obnovu konania, ktorým sa domáhal podstatného zníženia trestu a ktorý dôvodil neprimerane dlhým konaním vo veci sp. zn. 5T 10/2009, a teda zbytočnými prietiahmi, ktoré procesne nezavinil. Uznesením Mestského súdu Košice (ďalej len „mestský súd“) č. k. 7Nt/13/2023 z 15. júna 2023 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 7Tos/67/2023 z 28. júla 2023 bol návrh o povolenie obnovy konania zamietnutý.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Hľadaním vhodného ústavnoprávneho, medzinárodného a zákonného podkladu parciálneho práva spočívajúceho v možnosti zmiernenia trestu v prípade uloženia neprimerane prísnej sankcie sťažovateľ tvrdí, že vymeraná trestná sankcia nebola podrobená testu prípadného nesúladu s čl. 3 dohovoru (s ktorým korešponduje čl. 16 ods. 2 ústavy). Namíeta, že konajúce súdy pri výmere trestu nezohľadnili neúmernú dĺžku konania a neposkytli spravodlivé zadost'uchinenie za závažné porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ prezentuje svoj názor, v zmysle ktorého dĺžku trvania trestného konania prevyšujúceho 6 rokov je potrebné považovať za výnimočnú. V prípade prekročenia tejto hranice (v prípade absencie závažných dôvodov) nie je možné trestné stíhanie dlhšieho trvania tolerovať. Aj Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa zastavenie trestného stíhania ako formu kompenzácie za prietahy v konaní. Sťažovateľ v závere zdôrazňuje ústavnoprávnu intenzitu zásahu konajúcich súdov, ktorý má podobu neprimeranej a prísnej sankcie a ktorý má za následok porušenie jeho práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva nebyť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (čl. 3 dohovoru, čl. 16. ods. 2 ústavy) uložením neprimerane prísneho trestu bez zohľadnenia neúmernej dĺžky trestného konania v základnom konaní, čo nebolo zohľadnené ani v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom okresného súdu č. k. 5T 10/2009 z 27. augusta 2014 a napadnutým rozsudkom krajského súdu č. k. 5 To 63/2014 z 9. septembra 2016:

6. Z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je známe, že sťažovateľ už namietal porušenie svojich práv už označenými odsudzujúcimi rozsudkami, ktorými mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. O jeho skôr podanej ústavnej sťažnosti rozhodol ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 463/2022 z 13. októbra 2022 (právoplatným 16. januára 2023) tak, že ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú. Ide tak o rozhodnutie procesnej povahy, a to pre taký nedostatok konania, ktorý už podaním ďalšej ústavnej sťažnosti nemožno odstrániť. V tomto prípade teda objektívne neprichádza do úvahy, aby pri opätovnom podaní návrhu na začatie konania boli podmienky konania splnené a zároveň išlo o totožnú vec.

7. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (napr. I. ÚS 510/2019, I. ÚS 545/2019, I. ÚS 33/2020, II. ÚS 4/2020, II. ÚS 141/2020, II. ÚS 312/2021, IV. ÚS 262/2020).

8. Vzhľadom na to, že o tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd už v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 463/2022 rozhodol, bolo potrebné ju odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením mestského súdu č. k. 7Nt/13/2023 z 15. júna 2023:

9. Pokiaľ ide o namietané porušenie označeného práva sťažovateľa prvostupňovým uznesením mestského súdu, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku konkrétnemu namietanému rozhodnutiu alebo postupu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019). Vychádzajúc z tejto judikatúry vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa prvostupňového uznesenia mestského súdu, ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení mestského súdu v prvostupňovom rozhodovaní o aktuálnom návrhu na povolenie obnovy konania prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil, pričom ochranu jeho označenému právu bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd, ktorému patrilo rozhodovanie o podanej sťažnosti. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti označenému rozhodnutiu mestského súdu, preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 7Tos/67/2023 z 28. júla 2023:

10. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom, nemožno od neho očakávať formálne bezchybné podanie. Ústavný súd nemôže rozumne vyžadovať, aby sťažovatelia ako právni laici, ktorí sa naň obracajú, namietali v podaniach konkrétne označené články ústavy alebo medzinárodných dohôrov spolu so zodpovedajúcou ústavnoprávnou argumentáciou. Z obsahu ústavnej sťažnosti je však možné vyvodiť nespokojnosť sťažovateľa s postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov (v základnom konaní ako aj v konaní o návrhu o povolenie obnovy konania) v nezohľadnení neúmernej dĺžky základného trestného konania pri výmere trestu. Pre sťažovateľa má ústavnoprávnu relevanciu tá skutočnosť, že nezohľadnenie prietahov v základnom konaní sa priamo negatívne premietlo do neprímerane prísnej výmery trestu, čo podľa sťažovateľa odôvodňuje existenciu možného porušenia práva podľa čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy.

10.1. Napriek tomu, že sťažovateľ namieta porušenie hmotného základného práva byť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (čl. 3 dohovoru, čl. 16 ods. 2

ústavy) napadnutým uznesením bez toho, aby do petitu zahrnul aj námietku porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, hoci v sťažnostnej argumentácii predniesol aspoň v minimálnej miere procesnoprávne dôvody porušenia svojho hmotného práva (spočívajúce v nezohľadnení požiadavky sťažovateľa o neprimeranej dĺžke konania), ústavný súd v záujme materiálnoprávnej ochrany práv sťažovateľa jeho ústavnú sťažnosť posúdil aj prostredníctvom dodržania procesných zásad spravodlivého procesu.

11. Ústavný súd v súvislosti s predmetom ústavnej sťažnosti pripomína, že účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov, pokiaľ dodatočne vyšli najavo nové skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli súdu skôr známe a nemohli sa ani brať do úvahy. Ani všeobecné súdy, o to menej ústavný súd však nemôžu v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy podľa Trestného poriadku preskúmavať napadnuté meritórne rozhodnutie a znova posudzovať otázku viny či trestu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje len na kontrolu, či všeobecné súdy postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania a následne zamietli sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na obnovu konania. Teda, či sa návrhom na povolenie obnovy riadne zaoberali, či prijaté rozhodnutie adekvátne odôvodnili a či ich právne závery nie sú excesom alebo svojvoľné, pričom pri zamietnutí návrhu je rozhodujúce, či dostatočne odôvodnili, prečo predstreté nové skutočnosti nepovažovali za také, ktoré by opodstatňovali povolenie obnovy konania (III. ÚS 532/2022).

12. Sťažovateľ ako dôvod uplatneného návrhu na povolenie obnovy konania videl v nezohľadnení dĺžky základného trestného konania pri výmere trestu. K tejto argumentácii ústavný súd (zhodne so všeobecnými súdmi) opakuje, že túto ústrednú námietku sťažovateľ namietal už v základnom konaní, s ktorou sa krajský súd v uznesení č. k. 5To/63/2014 s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu riadne vysporiadal (s. 7 napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.). Rovnako aj v konaní o návrhu na obnovu konania sa všeobecné súdy v odôvodnení napadnutých uznesení adekvátne a preskúmateľne vysporiadali s argumentáciou sťažovateľa. Konajúce súdy správne vyhodnotili, že tvrdenia sťažovateľa neobsahujú potenciál predpokladaný v § 394 Trestného poriadku. Takýto záver všeobecných súdov nemožno hodnotiť ako arbitrárny, porušujúci sťažovateľom namietané právo. O to viac v prípade, ak o tejto námietke rozhodovali súdy už v základnom konaní. Sťažovateľ svojimi námietkami nedokázal spochybníť žiadny zo záverov, na ktorých krajský súd založil namietané uznesenie.

13. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je ani z hľadiska procesného, ani hmotnoprávneho svojvoľné. Ústavný súd nezistil taký výklad a aplikáciu právnych noriem týkajúcich sa podmienok obnovy konania na posudzovanú vec, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom nebyť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (čl. 3 dohovoru, čl. 16. ods. 2 ústavy).

14. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu pred tým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybníť ústavnosť napadnutého rozhodnutia. Tak je to aj v tomto prípade. Preto ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

15. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej a právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu